

Kursbeskrivning

Introduktion till fritidshemmet som tvärvetenskapligt forskningsområde, 7,5 hp

Ges inom Masterprogrammet i Barn- och ungdomsvetenskap med inriktning fritidshem

Kurskod: UB10MF

Höstterminen 2025

Kursansvarig	Linnéa Holmberg, e-post: linnea.holmberg@buv.su.se
Kursadministratör	Doris Rehnström, e-post: doris.rehnstrom@buv.su.se
Lärare	Anna Klerfelt, e-post: anna.klerfelt@buv.su.se Anneli Hippinen Ahlgren, e-post: anneli.hippinen-ahlgren@buv.su.se Eva Kane, e-post: eva.kane@buv.su.se
Examinator	Linnéa Holmberg e-post: linnea.holmberg@buv.su.se

Allmänt om kursen

I denna kursbeskrivning får du information om kursens innehåll, upplägg och examinationer samt praktisk information kring kursen. Kursbeskrivningen utgår från och relaterar till kursplanen.

En detaljerad studieplanering finns på din kurssajt i lärplattformen Athena, som du kommer åt när du har registrerat dig på kursen. Studieplaneringen visar hur undervisningen är uppbyggd.

Där anges också om du behöver förbereda dig inför undervisningstillfällena, exempelvis genom att läsa viss litteratur eller göra en uppgift.

Schema

Uppdaterat schema hittar du på kurshemsidan, eller genom att logga in via schema.su.se
Ta för vana att kontinuerligt kolla schemat eftersom det kan ändras med kort varsel.

Närvaro

Alla seminarier kräver obligatorisk närvaro.

Frånvaro från seminarier kan tas igen genom kompletteringsuppgifter som tillhandahålls av respektive seminarielärare.

Kursens upplägg

Undervisningen är nätbaserad och består av föreläsningar och seminarier.

Kursintroduktion

Undervisande lärare: Linnéa Holmberg

Presentation och genomgång av kursen.

Förberedelser: läs igenom kursplanen, kursbeskrivningen, införskaffa kurslitteraturen.

Föreläsning 1: Fritidshemmets verksamhet beskrivs och diskuteras utifrån ett organisations-, institutions- och professionsperspektiv.

Föreläsare: Anna Klerfelt

Föreläsaren föreläser på kurslitteraturen avsedd för detta moment i kursen:

- Andersson, Birgit (2013). *Nya fritidspedagoger – i spänningsfältet mellan tradition och nya styrformer*. Doktorsavhandling. Umeå universitet. Läsanvisning s. 149-166.
 - Hippinen Ahlgren, Anneli (2021). *Lärare i fritidshems undervisningskunskap: undervisnings-handlingar i interaktion mellan lärare och barn*. Licentiatavhandling. Stockholms universitet.
<http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:su:diva-196905>
 - Klerfelt, A. & Stecher, L. (2018). Swedish School-Age Educare Centres and German All-Day Schools: A Bi-National Comparison of Two Prototypes of Extended Education. *International Journal for Research on Extended Education*, 6(1), 49-65.
 - Klerfelt, A, Ljusberg, A.-L. & Hippinen Ahlgren, A. (2020). Fritidshemmet – en internationell utblick. I: Betänkande från Utredningen om fritidshem och pedagogisk omsorg. *Stärkt kvalitet och likvärdighet i fritidshem och pedagogisk omsorg*, Bilaga 5, (s. 477-492). Stockholm: Norstedts Juridik.
http://www.sou.gov.se/wpcontent/uploads/2020/06/SOU2020_34_webb.pdf
-

- Lager, Karin & Gustafsson Nyckel, Jan (2022). Teachers Enacting Complementation and Compensation in a Practice under Strain - Policy and Practice in Swedish School-Age EduCare. *International Journal for Research on Extended Education*, (9)1, p. 7-21.
- Perselli, Ann-Katrin & Hörnell, Assar (2019) Fritidspedagogers förståelse av det kompletterande uppdraget. *Barn* 37(1), s. 63–79.
<https://www.ntnu.no/ojs/index.php/BARN>
- Wallin, Anna (2022). *Fritidshemmets matematik. Möten som räknas*. Doktorsavhandling. Stockholms universitet. Läsanvisning: s. 7 – 28; 41 – 56; 93 – 118.

Seminarium 1: Fritidshemmets verksamhet beskrivs och diskuteras utifrån ett organisations-, institutions- och professionsperspektiv.

Undervisande lärare: Anna Klerfelt

Inför seminariet: Skriv två olika texter vilka du på seminariet presenterar muntligt och tar vid presentationen hjälp av en ppt.

- 1) Med hjälp av föreläsningen och kurslitteraturen skriver du den första texten där du beskriver och diskuterar fritidshemmets verksamhet utifrån ett organisations-, institutions- och professionsperspektiv. Textens omfattning innan den blir en ppt bör vara 1–3 A4-sidor
- 2) Välj en av artiklarna/texterna till dagens seminarium, svara på frågorna till vald artikel, presentera detta på seminariet.

Du har 15–20 minuter för att presentera.

Litteratur: se föreläsning 1.

Föreläsning 2: Hur kan relationen mellan fritidshemmet och barns andra vardagsarenor- och verksamheter förstås?

Föreläsare: Eva Kane

Föreläsaren föreläser på kurslitteraturen avsedd för detta moment i kursen:

- Falkner, C., Ludvigsson, A., Øksnes, M., Knutas, A. & Kjaer, B. (2023). Förskjutningar i innehåll i SFO/Fritidshem i Skandinavien – mellan den nordiska modellens och konkurrensstatens logik. *Pedagogisk forskning i Sverige*, 28(1-2), 101 – 120. <https://doi.org/10.15626/pfs28.0102.04>. (21 s.)
 - Kane, E. (2023). Teknisk, praktisk och frigörande kvalitet i fritidshemmets systematiska kvalitetsarbete. *Pedagogisk forskning i Sverige*, 28(4), 117 – 141. DOI: <https://doi.org/10.15626/pfs28.04.05>. (25 s.)
-

- Martínez, Carolina (2019). Promoting critical digital literacy in the leisure-time center: views and practices among Swedish leisure-time teachers. *Nordic Journal of Digital Literacy*, 14(3-4), s. 134-146. https://www.idunn.no/dk/2019/0304/promoting_critical_digital_literacy_in_the_leisure-time_center
- Sparrman, Anna (Red.) (2019) *Making Culture. Children's and Young People's Leisure Cultures*. Kulturanalys Norden. S. 7 – 15 & 68 – 108.
- Söderman Lago, L. & Elvstrand, H. (2021). Children on the borders between institution, home and leisure: space to fend for yourself when leaving the school-age educare centre. *Early Child Development and Care*. 1–13. <https://doi.org/10.1080/03004430.2021.1929200>
- Øksnes, M. & Sundsdal, E. (2020). Lek i fritidshem. I B. Haglund, J. Gustafsson Nyckel & K. Lager (Red.). *Fritidshemmets pedagogik i en ny tid*. Gleerups. (19 s.) Läsanvisning s. 187-206.

Seminarium 2: Mot bakgrund av litteraturen diskuteras hur fritidshemmet kan förstås som en del av barns vardag och hur relationen mellan fritidshemmet och andra arenor i barns liv kan förstås.

Undervisande lärare: Eva Kane

Inför seminariet: Skriv två olika texter vilka du på seminariet presenterar muntligt och tar vid presentationen hjälp av en ppt.

- 1) Med hjälp av föreläsningen och kurslitteraturen skriver du en text där du diskuterar och analyserar relationen mellan fritidshemmet och barns andra vardagsarenor- och verksamheter. Textens omfattning innan den blir en ppt bör vara 1–3 A4-sidor, samt
- 2) Välj en av artiklarna/texterna till dagens seminarium, svara på frågorna till vald artikel, presentera detta på seminariet.

Du har 15–20 minuter för att presentera.

Litteratur: Se föreläsning 2.

Föreläsning 4: Med teoretiska och kritiska perspektiv på fritidshemmet belysa dess uppdrag relaterat till barns skiftande uppväxtvillkor och barns perspektiv

Föreläsare: Linnéa Holmberg

Föreläsaren föreläser på kurslitteraturen avsedd för detta moment i kursen:

- Boström, Lena & Augustsson, Gunnar (2016). Learning Environments in Swedish Leisure-time Centres :(In) equality, “Schooling”, and Lack of Independence.

International Journal for Research on Extended Education, 4 (1), 125-145.
<https://doi.org/10.3224/ijree.v4i1.24779>

- Halldén, Gunilla (2003): Barnperspektiv som ideologiskt eller metodologiskt begrepp. *Pedagogisk Forskning i Sverige* 8, 1-2, s. 12-23. 12 sidor.
- Hjalmarsson, Maria, Löfdahl Hultman, Annica & Warin, Jo. (2017) Gendered aspects of Leisure-time teachers' care – social and physical dimensions *Education Inquiry*, Vol. 8, nr 3, s. 232–245
<https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/20004508.2017.1308459>
- Holmberg, Linnea (2020). *Perspektiv i fritidshem*. (1:a utg). Natur & Kultur.
- Holmberg, Linnea & Kane, Eva (2020). Den tacksamma leken: Lek som retorisk resurs i svensk fritidshemsforskning. *Pedagogisk forskning i Sverige*, (25)2–3, 92–113.
<https://doi.org/10.15626/pfs25.0203.05>
- Ljusberg, Anna-Lena (2018) Doing Masculinity in School-age Child-care: An Ethnographic Study. *IJREE International Journal for Research on Extended Education*, 6(1), s. 66–79 <https://doi.org/10.3224/ijree.v6i1.06>

Föreläsning 3: Hur kan relationen mellan omsorgs- och undervisningsuppdraget inom verksamheten beskrivas?

Föreläsare: Anneli Hippinen Ahlgren

Föreläsaren föreläser på kurslitteraturen avsedd för detta moment i kursen:

- Hjalmarsson, Maria & Odenbring, Ylva (2021). Peer Victimization among Pupils in Leisure-Time Centres: Teachers' Reflections on Their Professional Work. *Early years*. 1-13. <https://doi.org/10.1080/09575146.2021.1905615>
- Hippinen Ahlgren, Anneli (2021). *Lärare i fritidshems undervisningskunskap: undervisnings-handlingar i interaktion mellan lärare och barn*. Licentiatavhandling. Stockholms universitet. <http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:su:diva-196905>
Läsanvisning: s. 13-35, 41-47, 53-125.
- Josefsson, Mie (2018). *Det ansvarsfulla mötet. En närhetsetisk analys om omsorgens innebörder i förskolan*, s. 13-46. Avhandling Stockholms universitet.
<http://su.diva-portal.org/smash/get/diva2:1164117/FULLTEXT01.pdf>
- Klerfelt, Anna, Haglund, Björn, Andersson, Birgit, & Kane, Eva (2020). Swedish School-age Educare: A Combination of Education and Care. I Sang Hoon Bae, Joe L. Mahoney, Sabine Maschke, & Ludwig Stecher (Red.), *International Developments in Research on Extended Education: Perspectives on extracurricular activities, after-school programmes, and all-day schools* (1st ed., s. 173–192). Barbara Budrich.
<https://doi.org/10.2307/j.ctvt1shzn.13>
- Klerfelt, Anna & Pálsdóttir, Kolbrun (2014). Fritidshem som kunskapsfält och forskningsområde. I Anna Klerfelt & Kolbrun Pálsdóttir (Red.), *Fritidshjems pedagogikk, Special Issue, Barn*, (3), s. 5-8.

- Lager, Karin (2021). ”Som kompisar, fast vuxna”: relationens betydelse för barns aktörskap i fritidshem. *Barn: Forskning om barn og barndom i Norden*, 39(2–3), 29–45.
<https://doi.org/10.5324/barn.v39i2-3.3759>
- Söderman Lago, L. & Elvstrand, H. (2021). Ett eget utrymme: Barns perspektiv på kontroll i relation till fritidshemmets gränser. *Barn: Forskning om barn og barndom i Norden*, 39(2-3), 15-28. <https://doi.org/10.5324/barn.v39i2-3.3785>
- von Wright, Moira. Det relationella perspektivets utmaning. En personlig betraktelse. *Att arbeta med särskilt stöd - några perspektiv*, s. 9-20. Skolverket. Liber.

Seminarium 3: Hur kan relationen mellan omsorgs- och undervisningsuppdraget inom verksamheten beskrivas?

Undervisande lärare: Anneli Hippinen Ahlgren

Inför seminariet: Skriv två olika texter vilka du på seminariet presenterar muntligt och tar vid presentationen hjälp av en ppt.

- 1) Med hjälp av föreläsningen och kurslitteraturen skriver du en text där du belyser och reflekterar runt relationen mellan omsorgs- och undervisningsuppdraget inom verksamheten. Textens omfattning innan den blir en ppt bör vara 1–3 A4-sidor, samt
- 2) Välj en av artiklarna/texterna till dagens seminarium, svara på frågorna till vald artikel, presentera detta på seminariet.

Du har 15–20 minuter för att presentera.

Litteratur: se föreläsning 3.

Seminarium 4: Med teoretiska och kritiska perspektiv på fritidshemmet belysa dess uppdrag relaterat till barns skiftande uppväxtvillkor och barns perspektiv

Undervisande lärare: Linnéa Holmberg

Inför seminariet: Skriv två olika texter vilka du på seminariet presenterar muntligt och med stöd i en ppt.

- 1) Med hjälp av föreläsningen och kurslitteraturen skriver du en text där du utifrån teoretiska och kritiska perspektiv på fritidshemmet belyser dess uppdrag relaterat till barns skiftande uppväxtvillkor och barns perspektiv. Textens omfattning innan den blir en ppt bör vara 1–3 A4-sidor, samt
- 2) Välj en av artiklarna/texterna till dagens seminarium, svara på frågorna till vald artikel, presentera detta på seminariet.

Du har 15–20 minuter för att presentera.

Litteratur: Se föreläsning 4.

Examination

EXA 1:

Seminarieuppgifter 1,5 hp

Betygsskala G-U

Seminarierna är examinerande och kräver ett förberett och aktivt deltagande. Se vidare instruktioner ovan om vad som gäller vid varje enskilt seminarium.

EXA 2:

Individuell skriftlig uppgift, 6 hp

Betygsskala: sjugradig A - F

Instruktioner:

Varje student formulerar självständigt en fördjupande och reflekterande text där fritidshemmets verksamhet och uppdrag behandlas enligt frågorna nedan.

Texten ska beskriva och diskutera verksamheten utifrån ett organisations-, institutions- och professionsperspektiv. Vidare ska fritidshemmets uppdrag gällande relationen mellan omsorgs- och undervisningsuppdraget belysas. Relationen mellan barns vardagsarenor ”utanför” och i fritidshemmet diskuteras och analyseras. Slutligen ska fritidshemmet uppdrag belysas utifrån teoretiska och kritiska perspektiv relaterat till barns skiftande uppväxtvillkor och barns perspektiv.

Inlämning sker senast **2026-01-16 kl. 17:00** i mappen 'Examinationer' i Athena.

Examinationer bör vara rättade senast 15 arbetsdagar efter examinationstillfället. Betyget publiceras i Ladok. Återkoppling fås via Athena.

För att kunna se ditt betyg på kursen i Ladok måste samtliga examinerande och obligatoriska moment i kursen vara avklarade och godkända.

Omexamination

Omexamination, individuell skriftlig uppgift

Anmäl dig till omexaminationstillfället genom att maila kursadministratören senast 2026-02-23
I mappen 'Examinationer' i Athena publiceras instruktioner för omexaminationen.

Inlämningsdeadline:

Senast 2026-02-27 kl. 17:00 lämnar du in examinationen i mappen 'Examinationer' i Athena. Examinationen rättas senast 15 arbetsdagar efter inlämningsdeadline.

Komplettering av betyget Fx

Student som fått betyget Fx har möjlighet att komplettera inlämnad examination inom en vecka efter det att kompletteringsbehovet har meddelats av examinator.

Kompletterad version lämnas in i mappen 'Komplettering individuell skriftlig uppgift' i Athena.

Betyg och betygskriterier

EXA1 Seminarieuppgifter 1,5 hp

- G. Godkänd. Studenten har deltagit aktivt i seminarium 1–4 och genomfört uppgifterna inför seminarierna.
U. Underkänd. Studenten har inte deltagit i seminarierna och/eller inte genomfört uppgifterna inför seminarierna.

EXA2 Individuell skriftlig uppgift 6 hp

- A. Utmärkt. Studenten visar fördjupad förståelse för fritidshemmets verksamhet från ett organisations-, institutions- och professionsperspektiv och redogör för relationen mellan omsorgs- och undervisningsuppdraget inom verksamheten på ett välgrundat sätt samt gör en utmärkt analys av relationen mellan fritidshemmet och barns andra vardagsarenor- och verksamheter slutligen belyser studenten med hjälp av teoretiska och kritiska perspektiv på fritidshemmet verksamhet och dess uppdrag relaterat till barns skiftande uppväxtvillkor och barns perspektiv. Resonemanget är tydligt och väl underbyggt med referenser. Referenshantering utan brister. Skriftlig och kommunikativ klarhet.
- B. Mycket bra. Studenten visar fördjupad förståelse för fritidshemmets verksamhet från ett organisations-, institutions- och professionsperspektiv och redogör för relationen mellan omsorgs- och undervisningsuppdraget inom verksamheten på ett välgrundat sätt samt gör en utmärkt analys av relationen mellan fritidshemmet och barns andra vardagsarenor- och
-

verksamheter slutligen belyser studenten med hjälp av teoretiska och kritiska perspektiv på fritidshemmet verksamhet och dess uppdrag relaterat till barns skiftande uppväxtvillkor och barns perspektiv. Resonemanget är tydligt och väl underbyggt med referenser. Referenshantering utan brister. Skriftlig och kommunikativ klarhet.

- C. Bra. Studenten visar fördjupad förståelse för fritidshemmets verksamhet från ett organisations-, institutions- och professionsperspektiv och redogör för relationen mellan omsorgs- och undervisningsuppdraget inom verksamheten på ett välgrundat sätt samt gör en utmärkt analys av relationen mellan fritidshemmet och barns andra vardagsarenor- och verksamheter slutligen belyser studenten med hjälp av teoretiska och kritiska perspektiv på fritidshemmet verksamhet och dess uppdrag relaterat till barns skiftande uppväxtvillkor och barns perspektiv. Resonemanget är tydligt och väl underbyggt med referenser. Referenshantering utan brister. Skriftlig och kommunikativ klarhet.
- D. Tillfredsställande. Studenten visar tillfredsställande förståelse för fritidshemmets verksamhet från ett organisations-, institutions- och professionsperspektiv och redogör för relationen mellan omsorgs- och undervisningsuppdraget inom verksamheten på ett bra sätt samt gör en god analys av relationen mellan fritidshemmet och barns andra vardagsarenor- och verksamheter slutligen belyser studenten med hjälp av teoretiska och kritiska perspektiv på fritidshemmet verksamhet och dess uppdrag relaterat till barns skiftande uppväxtvillkor och barns perspektiv. Resonemanget är väl underbyggt med referenser. Referenshantering utan brister. Skriftlig och kommunikativ klarhet.
- E. Tillräckligt. Studenten visar förståelse för fritidshemmets verksamhet från ett organisations-, institutions- och professionsperspektiv och redogör för relationen mellan omsorgs- och undervisningsuppdraget inom verksamheten samt gör en analys av relationen mellan fritidshemmet och barns andra vardagsarenor- och verksamheter slutligen belyser studenten med hjälp av teoretiska och kritiska perspektiv på fritidshemmet verksamhet och dess uppdrag relaterat till barns skiftande uppväxtvillkor och barns perspektiv. Resonemanget är underbyggt med referenser. Referenshantering utan brister. Skriftlig och kommunikativ klarhet.
- F.
- Fx. Otillräckligt Uppgiften är otillräckligt utförd och saknar underbyggda resonemang och/eller analys saknas, och/eller referenserna är för få och oklart redovisade. Slutsatserna saknar stöd i texten. Bristande språkbehandling och/eller referenshantering. Texten bedöms möjlig att komplettera till godkänt resultat.
- F. Helt otillräckligt Studenten har svarat så bristfälligt på uppgiften att det inte går att följa resonemanget eller hur resonemanget relateras till kurslitteraturen. Slutsatser saknas, eller saknar stöd i texten. Bristande språkbehandling och/eller referenshantering. Uppgiften måste göras om.

Betyg på hel kurs

För att få godkänt slutbetyg på kursen krävs lägst betyget E respektive G på samtliga examinationsuppgifter, fullgjorda obligatoriska uppgifter samt fullgjord närvaro.

Betyget på individuell skriftlig uppgift blir även slutbetyg på kursen.

Formalia

- I den här kursen används referenssystemet APA. Vägledning till referenshantering enligt APA finns i dokumentet *Guide för referenshantering* som du hittar på Buv's hemsida och på följande länk: [Referensguider vid Buv](#)
 - Ditt namn, personnummer, kursnamn och kurskod ska anges på examinationen. Försättsblad är frivilligt. Su's logga får inte användas.
 - Examinationen ska omfatta 2200 - 2700 ord exklusive eventuellt försättsblad och referenslista.
 - Typsnitt ska vara Times New Roman, teckenstorlek på brödtext ska vara 12, radavstånd ska vara 1,5.
 - Examinationen lämnas in i Word-format.
-